

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING POLITICAL AWAKENING OF YOUTHS IN NONTHABURI PROVINCE

พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกร), จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์, สุรพล สุธะพรหม

Phra Udomsittinayok (Kumphol kunungkaro), Chamnong Adiwattanasit,

Surapon Suyaprom

วัดบางอ้อยช้าง จังหวัดนนทบุรี

Wat Bang Oi Chang, Nonthaburi Province

Corresponding Author E-mail: phraudomsittinayok.mal@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยที่เกิดขึ้นต่อการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี และศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูป หรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การตื่นตัวทางการเมืองควรใช้หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาบูรณาการร่วม โดย 1. ฉันทะ (ความพอใจ) ให้ความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย พึงพอใจในระบอบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี 2. วิริยะ (ความเพียร) พากเพียรในหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. จิตตะ (ความเอาใจใส่) รู้จักหน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม และ 4. วิมังสา (ความรอบคอบ) หมั่นสอดส่องเอาใจใส่ในการทำงาน ใช้เหตุและผลวิเคราะห์แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มุ่งเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยนำเข้าไปบูรณาการผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เยาวชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การตื่นตัวทางการเมือง; เยาวชน

Abstract

The objective of this research was to study Buddha-dhamma integration to promote the political awakening of youths in Nonthaburi Province. It was qualitative research. There were 20 key informants. The research tools used were an in-depth interview script, collected data from key informants, and analyzed data by content descriptive interpretation.

The research results found that political awareness should use the 4 principles of Iddhipāda to integrate as follows: 1. Chanda (satisfaction) giving importance to the democratic system, being satisfied with democracy, and having a good political attitude 2. Viriya: (perseverance), diligent in one's duties, seriously paying attention to what one wants to learn, and giving importance to political participation. 3. Chitta (caring) Knowing one's responsibilities by doing the right thing. When one wants to know something, one must search for the facts and understand them with care, including following the rules, regulations, and rules of society. 4. Vimansa (prudence) always pays attention to work, uses cause and effect analysis to seek the correct truth, commits to performing duties strictly, and looks at the goal as important by integrating it through political socialization in various areas. It will result in youth being creatively and politically aware.

Keywords: Buddha-Dhamma Integration; Political Awakening; Youths

บทนำ

เด็กและเยาวชน ตามหลักคตินิยมทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นวัยที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความอดทน กลัวความลำบากตรากตรำต่อทุกขเวทนา ต่อการกระทบกระทั่ง ต่อการยั่วยวนของกิเลสตัณหา ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้ พระพุทธองค์จึงไม่ทรงอนุญาตให้อุปสมบทแก่บุคคลผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ดังที่ทรงมีพุทธดำรัสว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย บุคคลมีอายุน้อยกว่า 20 ปี เป็นผู้ที่ไม่มีความอดทนต่อเย็น ร้อน หิว กระหาย เป็นผู้ที่มีปกติไม่อดกลั้นต่อสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลมแดด สัตว์เลื้อยคลาน ต่อคลองแห่งถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย อันมาแล้วไม่ดี ต่อทุกขเวทนาทางกายที่เกิดขึ้นแล้วอันกล้าแข็ง เผ็ดร้อน ไม่เป็นที่ยินดี ไม่เป็นที่พอใจ อันอาจทำให้เสียชีวิตได้” (วิ. ม. 4/98/151-152) อย่างไรก็ตาม เรื่องของเยาวชนถือเป็นปัญหาใหญ่เป็นปัญหาของอนาคตของชาติ ถ้าเยาวชนประพฤติตนเป็น

อันธพาล ไม่เรียบร้อย มัวแต่ไปช่องสุมหาความสำราญอย่างง่าย ๆ อนาคตของชาตินับว่ามีตมนมาก (สมพร เทพสิทธา, 2562)

พระพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ก็ย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ บางครั้งอาจทำได้ดีกว่าผู้ใหญ่ บางคนเสียอีก ฉะนั้น พระพุทธศาสนา จึงให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำของเขา เมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดีงามทางกาย วาจา และจิตใจแล้ว ย่อมเป็นผู้ประเสริฐได้ เนื่องจากวัยมิใช่ตัวชี้วัดทางพระพุทธศาสนาว่า คนดีจะต้องเป็นผู้ใหญ่เท่านั้น เด็กและเยาวชนก็ทำได้เช่นกัน และสามารถเป็นผู้ใหญ่ได้ ดังคำอุปมาอุปไมยในขุททกนิกายชาดก ว่า “หงส์ นกกระเรียน นกยูง ช้าง ย่อมกลัวราชสีห์ทั้งนั้น จะถือเอาร่างกายเป็นประมาณไม่ได้ ฉนใด ในหมู่มนุษย์นั้น ถ้าแม้เด็กมีปัญญา ก็เป็นผู้ใหญ่ได้ คนโง่ถึงร่างกายใหญ่โต ก็เป็นผู้ใหญ่ไม่ได้” (ขุ.ชา.อ. 2/131/302) แต่เดิมา เยาวชนไทยจะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบจากการไปอยู่ปรนนิบัติและศึกษาเล่าเรียนกับพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่กุลบุตร จะเห็นได้ว่า การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมในวัดเช่นนี้ เน้นหนักเรื่องศีลธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา และอาจจัดได้ว่า เป็นการอบรมสั่งสอนที่ได้ผลมาก (ไพฑูรย์สินลาร์ตัน, 2554) แม้แต่โรงเรียนในสมัยก่อนก็ตั้งอยู่ในวัด ซึ่งมีผลไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับวัดด้วย ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2557)

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนนับว่าในยุคปัจจุบันเห็นได้ชัดจากการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยมีเยาวชนเป็นแกนนำและมีเยาวชนจากสถาบันการศึกษาเป็นจำนวนมากเข้าร่วมเพื่อเรียกร้องทางการเมือง บางครั้งอาจจะเข้าใจยังไม่ชัดเจนเข้าร่วมตามแรงกระแส ตามเพื่อน ตามคำสั่ง หรือแม้กระทั่งตามความชอบ แต่ยังไม่ได้คำนึงถึงความชัดเจน ความถูกต้อง หรือแม้กระทั่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเยาวชนมีความกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมถึงการเมืองในขณะนี้ อนึ่งจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล ซึ่งประชาชนส่วนมากเป็นประชาชนที่มาจากหลากหลายจังหวัดที่มาทำงานและตั้งหลักปักฐานในจังหวัดนี้จึงทำให้มีวัฒนธรรมที่หลากหลายตามแต่ละภูมิภาคเดิมของประชาชนที่ย้ายมาอาศัยในที่แห่งนี้

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญต่อการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองและเพื่อความถูกต้องชัดเจนซึ่งเป็นหลักสำคัญในระบอบประชาธิปไตย และสนับสนุนความถูกต้อง จึงได้ทำการวิจัยเรื่องพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนและเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการ

การประกอบการเสริมสร้างแรงกระตุ้นการตื่นตัวโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมมาบูรณาการ ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองและทำให้ประชาธิปไตยดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยที่เกิดขึ้นต่อการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 2.1 กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน
- 2.2 กลุ่มนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน
- 2.3. กลุ่มเยาวชน จำนวน 5 คน
- 2.4 กลุ่มข้าราชการ นักการเมืองและนักปกครองท้องถิ่น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีการหาค่าคุณภาพ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจ) ความพอใจใครในสิ่งนั้น เยาวชนจะต้องเกิดความพึงพอใจจึงจะมีความสนใจ ใส่ใจ อยากรู้อยากติดตาม อยากรมีส่วน

ร่วมทางการเมืองดังนี้ต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย

2. หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิริยะ (ความเพียร) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุผล มีความสนใจ ทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน เยาวชนต้องเข้าใจเหตุผล ต้องรู้จักยืดหยุ่น การให้ความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีที่ถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง แต่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน เยาวชนเมื่อมีความสนใจใส่ใจในสิ่งที่ดี พากเพียรในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ก็จะคิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวผาสุก ไม่เดือดร้อน ควรเคารพ กฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนวุ่นวาย อย่าเชื่ออะไรโดยขาดการวิเคราะห์ นอกจากฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา แล้วต้องมีหลักกาลามสูตรด้วย

3. หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมาย และ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง ก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ควรมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์จิตสำนึกที่ดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยอมรับในความคิดเห็นที่ปราศจากอคติ โดยทุกด้านต้องให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคม สถาบันการศึกษา

4. หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิมังสา (ความรอบคอบ) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำ หรือการตัดสินใจในการทำอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง

อภิปรายผลการวิจัย

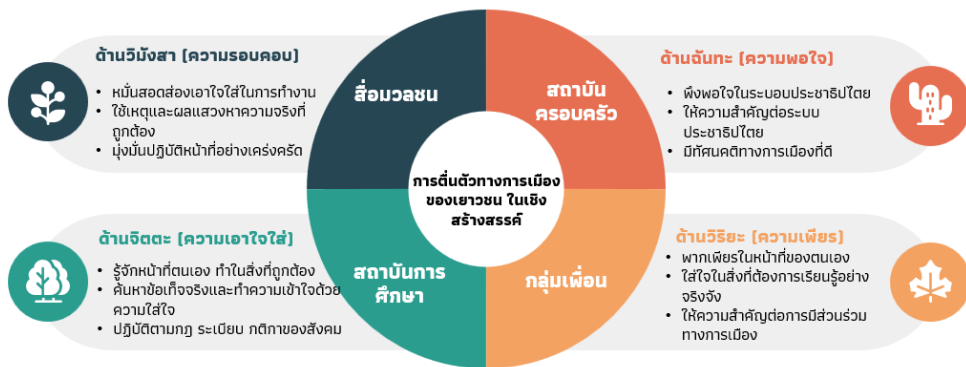
จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการได้ ดังนี้ ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ รู้จักเหตุ รู้ผล รู้จักตน รู้จักประมาณ และไม่ประมาท ไม่ทำอะไรตามอำเภอใจ อย่างไรก็ตามระเบียบ ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ เยาวชนต้องพากเพียรเล่าเรียนศึกษาพัฒนาตนเองเพื่อได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและประเทศชาติต่อไป มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อย่างสม่ำเสมอ ด้านจิตตะ มีจิตใจฝึกฝนทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และที่สำคัญที่สุดส่งเสริมในทุกวิถีทางให้เยาวชนรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ ใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสติไม่ใช้อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เข้าร่วม จะทำให้เกิดการเมืองเชิงสร้างสรรค์และเป็นไปอย่างสันติสุข ของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป ด้านวิมงสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ศิลารัตน์ (2557) เรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษามี

ความสัมพันธ์กับการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบบอบ
ประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
พระมหาบรรจง ดิสรโณ (ศรีสุข) (2560) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการ
จัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
พบว่า อิทธิบาทธรรม 4 เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ได้มากมาย
เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การจัดการเรียนการสอนหรือในการดำเนินชีวิต หลักอิทธิ
บาทธรรม 4 ประการ ประกอบด้วย ฉันทะ หมายถึง สร้างความพอใจในการทำงาน
ประสงค์จะทำยิ่งขึ้น วิริยะ หมายถึง ความขยัน หมั่นเพียร จิตตะ หมายถึง ความมีจิตใจ
ไม่ทอดถอนต่อปัญหาหรืออุปสรรค วิมังสา หมายถึง การรู้จักใช้ปัญญา ใช้ความคิดพิจารณา
อย่างรอบด้านในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับ
พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา (2562) เรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่น
ของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า การ
ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสี้อ อำเภอก
ุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี คือ 1. ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มียู่) จำเป็นจะต้องให้
บุคลากร ที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่างรอบคอบและทำการ
ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมี
ความจริงใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างความรับผิดชอบในตัวบุคลากร 3.
ด้านจิตตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความเสียสละตั้งใจในการ
บริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กร เสริมศักยภาพในการบริหารจัดการ
เสริมสร้างความเข้าใจ 4. ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร
ใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย
รับผิดชอบร่วมกันโดยเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก

องค์ความรู้จากการวิจัย

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี
คือการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ประกอบด้วย
ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น มีความเพียรในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
คือ มีจิตใจฝักใฝ่ทางการเมือง และความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น ติดตาม วิเคราะห์
ด้วยเหตุและผลอยู่เสมอ มีสติปัญญาในการพิจารณาการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้ พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยภายในและภายนอก ได้แก่ สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา และ สื่อมวลชน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งหากใช้หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1. ฉันทะ (ความพอใจ) ให้ความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย พึงพอใจในระบบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี 2. วิริยะ (ความเพียร) พากเพียรในหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. จิตตะ (ความเอาใจใส่) รู้จักหน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริง และทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม และ 4. วิมังสา (ความรอบคอบ) หมั่นสอดส่องเอาใจใส่ในการทำงาน ใช้เหตุและผลวิเคราะห์ แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มองเป้าหมายเป็นสำคัญ โดย นำเข้าไปบูรณาการผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เยาวชนมี การตื่นตัวทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์ ยอมรับความแตกต่าง กฎ กติกาของสังคม นำไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่น่าอยู่ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่วนราชการในจังหวัดนนทบุรี ควรส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดกว้างให้เยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี แต่อยู่ในกรอบของ กฎหมาย

2. ส่วนราชการในจังหวัดนนทบุรี ควรส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ามาส่งเสริม โดยเน้นไปที่สถาบันกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อ

ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี เกิดการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรฝึกอบรมการอบรมปลูกฝังหรือถ่ายทอดให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ และเกิดพฤติกรรมทางการเมืองรูปแบบ ต่าง ๆ ควรปลูกฝังแนวความคิดที่ดี และอบรมเลี้ยงดูลูกหลานให้เป็นพลเมืองที่ดี ให้เกิดความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว เป็นคนที่มีหน้าที่ กตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณ เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาสังคม

2. สถาบันการศึกษาควรมีหลักสูตรเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกที่ดีมีความรักชาติ มีความภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และส่งเสริมความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความสนใจทางการเมือง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาวะความเป็นผู้นำภาคเยาวชนในการพัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศ

2. การพัฒนาทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมืองควรศึกษาหลักธรรมหมวดอื่น ๆ นอกจากอิทธิบาทธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ให้เกิดการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองที่ดีได้

เอกสารอ้างอิง

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2557). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2562). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.

วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 6(5), 24-34.

พระมหาบรรจง ดิสรโณ (ศรีสุข). (2560). ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 4(7), 50-61.

พัชรี ศิลารัตน์. (2557). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2556. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 5(2), 31-37.

- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2554). *ความรู้คู่คุณธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมพร เทพสิทธิธา. (2562). *กรณีศึกษาของเยาวชนต่อประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.